

Vlaanderen
verbeelding werkt

SPAANSE AAK (*Acer campestre*)

OOK: veldesdoorn

BASISEIGENSCHAPPEN

STANDPLAATS

- Spaanse aak is een schaduwbodemssoort.
- De boom groeit in bosranden, straten, ruigten en geschoren hagen.

BODEMSOORT

- Spaanse aak groeit op alle bodemtypes, behalve op droge, arme zandgrond.

ECOSYSTEEMDIENSTEN

REGULEREND

Bestuiving

- Spaanse aak plant zich voort via insecten- en windbestuiving.

ONDERSTEUNEND

Bodemvorming

- Er is een snelle bladvertering.
- Spaanse aak is net als andere esdoorns een waardevolle boomsoort die helpt om de bodem te verbeteren. Daarom is hij van hoge ecologische betekenis. De verrottende bladeren vormen een natuurlijke mulchlaag die de bodem voedt.

CULTUREEL

Spirituele en culturele waarden

- Acer is Latijn voor "scherp" of "bijtend van smaak". Het is ook de oude Latijnse naam voor de esdoorn en verwijst naar de kwaliteit van het hout (scherp, sterk). De soort aanduiding

Vlaanderen
verbeelding werkt

campestre komt van het Latijnse "campus" (vlakke, terrein) en wil zeggen: "op de vlakke of op het veld groeiend". "Veldesdoorn" is hiervan een vertaling. Het verwijst naar het gebruik van de bomen in heggen en houtwallen die vroeger de akkers van elkaar scheidde.

- Het beroemde Trojaanse Paard was van esdoornhout getimmerd.
- Men geloofde dat de esdoorn bescherming bood tegen heksen. Daarom versierde men in verschillende delen van Duitsland de huizen met esdoornzakken.
- Zij zouden ook blikseminslag voorkomen.
- Ook legde men esdoornzakken rond velden om mollen te verdrijven.
- In de Elzas probeerde men met de Spaanse aak om vleermuizen op afstand te houden.
- In Beieren geloofde men dat grote esdoornbladeren een goede oogst voorspelden.
- Door wijn over esdoornwortels te gieten, zou een wens in vervulling gaan.
- Volgens een Indiaanse legende zag het stamhoofd Glooskap van de Wawaniki-indianen dat de mensen van zijn stam onder esdoorns lagen en de siroop in hun monden lieten druppelen. Zij hadden geen zin meer om te werken en dat kon hij niet hebben. Hij goot water over de bomen, waardoor de zoetheid van de siroop verminderde. Van nu af aan moesten de Wawaniki-Indianen hun siroop met moeite verzamelen en de siroop zelf bereiden door deze te koken.

PRODUCEREND

Geneeskrachtige middelen

- In de volksgeneeskunde is de esdoorn bekend om zijn koelend effect bij ontstekingen. De Duitse benedictijnse abdis, mystica en kruidenkundige Hildegard von Bingen (12de eeuw) schreef: "De esdoorn is koud en droog. Tegen koorts helpt een bad in water waarin takken van de esdoorn samen met de bladeren gekookt zijn, en door daarna uit de schors geperst sap te drinken."
- Van het melksap kan men siroop maken.
- Esdoornbloemen bevatten veel nectar, waar de bijen honing van maken.
- Jonge bladeren van sommige soorten zijn bruikbaar in de keuken.

Grondstoffen

Vlaanderen
verbeelding werkt

- In tegenstelling tot de verwante veldesdoorn is de Spaanse aak niet giftig voor paarden, omdat de bladeren geen hypoglycine A bevatten.
- De Spaanse aak werd vaak aangeplant in de buurt van boerderijen en als hakhout (brandhout van hoge kwaliteit) beheerd.
- Ook kwam hij veelvuldig in hagen en heggen voor.
- In de Vlaamse Ardennen is hij ook vaak een knotboom.
- Van het hout maakte men veel kleine gereedschappen en stelen.
- Doordat de schors niet afvalt waren esdoorn takken traditioneel zitstokken voor hoenderhokken. Hierdoor bleven de poten warm en hadden de kippen een goede houvast.
- Vermoedelijk diende het loof in tijden van schaarste ook als voedsel voor vee.

Vlaanderen
verbeelding werkt

Bronnen

- Burnie, David. Bomen. Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 1989.
- Coutard, Victor. Een wereld vol bomen, TerraLannoo bv, Amsterdam, 2020.
- Tracqui, Valérie. In het bos – Natuurgids voor kinderen. Deltas België-Nederland, 2002.
- van den Bremer, Arie. Basisgids bomen en struiken. KNNV Uitgeverij, Zeist, 2020.
- <https://bomenwijzer.be/boom/14>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Spaanse_aak
- <https://www.ecopedia.be/boom/spaanse-aak>
- [https://www.etymologiebank.nl/trefwoord/aak2#:~:text=aak%20II%20\(Spaansche%20aak%20%3D%20Spaansche,en%20aeckerboom%20%E2%80%9Ceikeboom%E2%80%9D%20holl.](https://www.etymologiebank.nl/trefwoord/aak2#:~:text=aak%20II%20(Spaansche%20aak%20%3D%20Spaansche,en%20aeckerboom%20%E2%80%9Ceikeboom%E2%80%9D%20holl.)
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Epifyt>
- <https://www.uu.nl/nieuws/niet-alle-esdoornsoorten-gevaarlijk-voor-paarden>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Hildegard_van_Bingen
- [https://nl.wikipedia.org/wiki/Samara_\(vrucht\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Samara_(vrucht))
- <https://www.paardenarts.nl/kennisbank/welke-esdoorn-is-giftig-voor-paarden-en-hoe-herken-je-de-verschillende-esdoornsoorten/>
- <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jvim.13927>